

Wstęp do programowania

INP001126W

rok akademicki 2021/22

semestr zimowy

Wykład 6

Karol Tarnowski

karol.tarnowski@pwr.edu.pl

L-1 p. 220

Plan prezentacji (1)

- Wprowadzenie do list
- Operator powtórzenia
- Listy i pętla `for`
- Indeksowanie elementów
- Długość listy
- Modyfikowanie list
- Konkatenacja list

Plan prezentacji (2)

- Wycinek listy - `slice`
- Wyszukiwanie elementu listy
- Wybrane metody listy
- Kopiowanie listy
- Przetwarzanie danych
- Listy zagnieżdżone

- Krotki

Wprowadzenie do list

- Lista to obiekt zawierający wiele elementów danych.
- Lista jest modyfikowalna - jej zawartość może być zmieniona w trakcie działania programu.

Wprowadzenie do list

- Przykład polecenia tworzącego listę:
`parzyste = [2, 4, 6, 8, 10]`
- Listę można wyświetlić funkcją `print()`
`print(parzyste)`

```
>>> parzyste = [2, 4, 6, 8, 10]
>>> print(parzyste)
[2, 4, 6, 8, 10]
>>>
```


Wprowadzenie do list

- Lista może zawierać ciągi tekstowe:

```
kursy = ['Algebra', 'Analiza', 'Fizyka']
```

```
>>> kursy = ['Algebra', 'Analiza', 'Fizyka']  
>>> print(kursy)  
['Algebra', 'Analiza', 'Fizyka']  
>>>
```


Wprowadzenie do list

- Lista może zawierać elementy o różnych typach danych:

```
zawodnik = ['Bartosz Zmarzlik',78,2.410]
```

```
>>> zawodnik = ['Bartosz Zmarzlik',78,2.410]
```

```
>>> print(zawodnik)
```

```
['Bartosz Zmarzlik', 78, 2.41]
```

```
>>>
```


Wprowadzenie do list

- Istnieje wbudowana funkcja `list()` przeznaczona do konwertowania różnych typów obiektów na postać listy

```
liczby = list(range(5))
```

```
>>> print(range(5))  
range(0, 5)
```

```
>>>
```

```
>>> liczby = list(range(5))
```

```
>>> print(liczby)  
[0, 1, 2, 3, 4]
```

```
>>>
```


Operator powtórzenia

- Operator `*` zastosowany do listy i liczby całkowitej nazywany jest operatorem powtórzenia
- Operator powtórzenia powoduje utworzenie listy zawierającej wiele powtórzonych kopii

lista * n

```
>>> liczby = [0] * 5
>>> print(liczby)
[0, 0, 0, 0, 0]
>>>
```


Listy i pętla `for`

- Wykorzystując pętle `for` można prowadzić iterację przez listę

```
>>> liczby = [99, 100, 101, 102]
>>> for n in liczby:
        print(n)
```

```
99
```

```
100
```

```
101
```

```
102
```

```
>>>
```


Listy i pętla for

- Taka lista może zawierać elementy różnych typów

```
>>> zawodnik = ['Bartosz Zmarzlik', 78, 2.410]
>>> for element in zawodnik:
    print(element)
```

```
Bartosz Zmarzlik
78
2.41
>>>
```


Indeksowanie

- Dostęp do poszczególnych elementów listy można uzyskać używając indeksów

```
>>> lista = [10, 20, 30, 40]
>>> lista[0]
10
>>> lista[2]
30
>>> print(lista[1], lista[3])
20 40
```


Indeksowanie

- Użycie nieprawidłowego indeksu elementu powoduje zgłoszenie wyjątku

```
>>> print(lista)
[10, 20, 30, 40]
>>> lista[4]
Traceback (most recent call last):
  File "<pyshell#117>", line 1, in <module>
    lista[4]
IndexError: list index out of range
```


Indeksowanie

- Indeksy ujemne pozwalają na wskazywanie pozycji na liście od końca

```
>>> lista[-1]
40
>>> lista[-4]
10
>>> lista[-5]
Traceback (most recent call last):
  File "<pyshell#120>", line 1, in <module>
    lista[-5]
IndexError: list index out of range
>>>
```


Długość listy

- Do sprawdzenia długości listy można wykorzystać funkcję `len()`

```
>>> lista = [10, 20, 30, 40]
>>> len(lista)
4
>>>
```


Długość listy

- Wykorzystując funkcję `len()` można przejść przez listę pętlą `while`

```
>>> lista = [10, 20, 30, 40]
>>> index = 0
>>> while index < len(lista):
    print(lista[index])
    index += 1
```

10

20

30

40

>>>

Lista jest modyfikowalna

- Wartość elementów listy może być zmieniana

lista[index] = nowa_wartosc

```
>>> liczby = [1, 2, 3, 4, 5]
>>> print(liczby)
[1, 2, 3, 4, 5]
>>> liczby[2] = 77
>>> print(liczby)
[1, 2, 77, 4, 5]
>>>
```


Lista jest modyfikowalna

- Takie przypisanie działa tylko dla pozycji, które już są na liście

```
>>> liczby = [1, 2, 3, 4, 5]
```

```
>>> liczby[5] = 77
```

```
Traceback (most recent call last):
```

```
  File "<pyshell#60>", line 1, in <module>
```


```
    liczby[5] = 77
```

```
IndexError: list assignment index out of range
```

```
>>>
```


Lista jest modyfikowalna

 01_tworzenie_listy.py

File Edit Format Run Options Window Help

```
# Program pokazuje uzupełnienie danymi listy  
# o ustalonej długości.
```

```
# Program prosi użytkownika o podanie  
# temperatur powietrza odnotowanych przez  
# 7 kolejnych dni.
```

```
#Stała NUM_DAYS określa liczbę dni, dla których  
#będą pobierane dane od użytkownika.
```


Lista jest modyfikowalna

```
01_tworzenie_listy.py
File Edit Format Run Options Window Help
NUM_DAYS = 7

def main():
    #utworzenie listy o ustalonej liczbie
    #elementów - wszystkie równe zero
    temperatures = [0]*NUM_DAYS

    #pobranie od użytkownika temperatur z kolejnych dni
    print('Podaj temperatury odnotowane przez 7 dni.')
    index = 0
    while index < NUM_DAYS:
        print('Dzień nr ',index+1,': ',sep='',end='')
        temperatures[index] = float(input())
        index += 1

    #wyświetlenie pobranych danych
    print('Odnotowane temperatury')
    for t in temperatures:
        print(t)

main()
```


Konkatencja list

- Do połączenia (konkatencji) list używa się operatora +

```
>>> lista1 = [1, 3, 5, 7]
>>> lista2 = [2, 4, 6, 8]
>>> lista3 = lista1 + lista2
>>> lista3
[1, 3, 5, 7, 2, 4, 6, 8]
>>> lista1
[1, 3, 5, 7]
>>> lista2
[2, 4, 6, 8]
```


Konkatencja list

- Do połączenie list można użyć złożonego operatora przypisania +=

```
>>> lista1 = [1, 3, 5, 7]
>>> lista2 = [2, 4, 6, 8]
>>> lista3 = lista1 + lista2
>>> lista3
[1, 3, 5, 7, 2, 4, 6, 8]
>>> lista1
[1, 3, 5, 7]
>>> lista2
[2, 4, 6, 8]
>>> lista2 += lista1
>>> lista2
[2, 4, 6, 8, 1, 3, 5, 7]
```


Wycinek listy

- Z wykorzystaniem indeksu można uzyskać dostęp do pojedynczego elementu listy
- Python pozwala także tworzyć wycinek obejmujący pewien fragment listy
`nazwa_listy[początek:koniec]`

Wycinek listy

- Przykładowo:

```
>>> days_names = ['pn', 'wt', 'śr', 'cz', 'pt', 'sb', 'nd']
>>> days_names[0:5]
['pn', 'wt', 'śr', 'cz', 'pt']
>>> days_names[2:5]
['śr', 'cz', 'pt']
>>>
```


Wycinek listy

- Pominięcie jednego z indeksów (początku lub końca) pozwala stworzyć wycinek listy od początku lub do końca:

```
>>> days_names[2:]  
['śr', 'cz', 'pt', 'sb', 'nd']  
>>> days_names[:5]  
['pn', 'wt', 'śr', 'cz', 'pt']  
>>>
```


Wycinek listy

- Pominięcie obu indeksów pozwala stworzyć kopię całej listy:

```
>>> days_names[:]  
['pn', 'wt', 'śr', 'cz', 'pt', 'sb', 'nd']  
>>>
```


Wycinek listy

- Wycinek może zawierać również elementy listy z podanym krokiem:

```
>>> days_names[0:7:2]
['pn', 'śr', 'pt', 'nd']
>>> days_names[0::2]
['pn', 'śr', 'pt', 'nd']
>>>
```


Wycinek listy

- Do wskazywania elementów wycinka można używać również ujemnych indeksów

```
>>> days_names[: -2]
['pn', 'wt', 'śr', 'cz', 'pt']
>>>
```


Wycinek listy

- Nieprawidłowy indeks nie spowoduje błędu:

```
>>> days_names[:10]
['pn', 'wt', 'śr', 'cz', 'pt', 'sb', 'nd']
>>> days_names[-10:]
['pn', 'wt', 'śr', 'cz', 'pt', 'sb', 'nd']
>>> days_names[5:2]
[]
>>>
```


Wycinek listy

- Wycinek listy można otrzymać wykorzystując obiekt **slice**:

```
>>> days_names[slice(5)]  
['pn', 'wt', 'śr', 'cz', 'pt']  
>>> days_names[slice(2,5)]  
['śr', 'cz', 'pt']  
>>> days_names[slice(2,5,2)]  
['śr', 'pt']  
>>> days_names[slice(7)]  
['pn', 'wt', 'śr', 'cz', 'pt', 'sb', 'nd']
```


Wyszukiwanie elementu listy

- Operator `in` pozwala sprawdzić, czy element znajduje się na liście
- Wywołanie:
`element in lista`

Wyszukiwanie elementu listy

02_operator_in.py

File Edit Format Run Options Window Help

```
# Program pokazuje sprawdzanie czy podany
# element znajduje się na liście.
# Program pokazuje użycie operatora in.

def main():
    #utworzenie listy kolorów podstawowych
    primary_colours = ['czerwony', 'zielony', 'niebieski']

    #pobranie nazwy koloru od użytkownika
    colour = input('Podaj nazwę koloru: ')

    #sprawdzenie, czy podany kolor jest na liście
    if colour in primary_colours:
        print('Kolor', colour, 'jest kolorem podstawowym.')
    else:
        print('Kolor', colour, 'nie jest kolorem podstawowym.')
```

```
main()
```


Wybrane metody listy

metoda	opis
<code>append(<i>element</i>)</code>	dołącza <i>element</i> na końcu listy
<code>index(<i>element</i>)</code>	zwraca najniższy indeks, którego wartość odpowiada <i>elementowi</i>
<code>sort()</code>	porządkowanie elementów w kolejności rosnącej
<code>insert(<i>indeks</i>, <i>element</i>)</code>	wstawienie elementu na pozycji <i>indeks</i>
<code>remove(<i>element</i>)</code>	usuwa <i>element</i> z listy
<code>reverse()</code>	odwraca kolejność elementów na liście

Wybrane metody listy

append()

```
03_append.py
File Edit Format Run Options Window Help

# Program pokazuje użycie metody append()
# do dołączania elementów do listy.

# Program prosi użytkownika o wymienianie
# nazw kolorów jakie zna.

def main():
    #utworzenie pustej listy
    colours = []

    #zmienna kontroluje przebieg pętli while
    keep_going = 't'
    while keep_going == 't':
        #pobranie nazwy koloru od użytkownika
        colour = input('Podaj kolor: ')

        #dodanie nazwy do listy
        colours.append(colour)

        #pytanie czy kontynuować wykonywanie pętli
        print('Czy znasz jeszcze jakieś kolory?')
        keep_going = input('Jeśli tak, wpisz t, '+
                           ' w przeciwnym razie inny znak: ')

    #wypisanie wszystkich kolorów
    print('Wszystkie kolory jakie podałeś:')
    for colour in colours:
        print(colour)

main()
```

Wybrane metody listy

append()

```
03_append.py
File Edit Format Run Options Window Help

# Program pokazuje użycie metody append()
# do dołączania elementów do listy.

# Program prosi użytkownika o wymienianie
# nazw kolorów jakie zna.

def main():
    #utworzenie pustej listy
    colours = []

    #zmienna kontroluje przebieg pętli while
    keep_going = 't'
    while keep_going == 't':
        #pobranie nazwy koloru od użytkownika
        colour = input('Podaj kolor: ')

        #dodanie nazwy do listy
        colours.append(colour)

        #pytanie czy kontynuować wykonywanie pętli
        print('Czy znasz jeszcze jakieś kolory?')
        keep_going = input('Jeśli tak, wpisz t, '+
                           ' w przeciwnym razie inny znak: ')

    #wypisanie wszystkich kolorów
    print('Wszystkie kolory jakie podałeś:')
    for colour in colours:
        print(colour)

main()
```

Wybrane metody listy

append ()

```
04_append_in.py
File Edit Format Run Options Window Help
# Program pokazuje użycie metody append()
# do dołączania elementów do listy.
# Przed dodaniem koloru do listy sprawdza, czy
# podany kolor się nie powtarza.

def main():
    #utworzenie pustej listy
    colours = []

    #zmienna kontroluje przebieg pętli while
    keep_going = 't'
    while keep_going == 't':
        #pobranie nazwy koloru od użytkownika
        colour = input('Podaj kolor: ')

        #jeśli podanej nazwy nie ma liście
        if colour not in colours:
            #to ją dołącz
            colours.append(colour)
        else:
            #w p. p. wyświetl komunikat i przerwij pętle
            print('Kolor',colour,'jest już na liście.')
            keep_going = 'n'

    #wypisanie wszystkich kolorów
    print('Na liście są następujące kolory:')
    for colour in colours:
        print(colour)

main()
```

Wybrane metody listy

append ()

```
04_append_in.py
File Edit Format Run Options Window Help
# Program pokazuje użycie metody append()
# do dołączania elementów do listy.
# Przed dodaniem koloru do listy sprawdza, czy
# podany kolor się nie powtarza.

def main():
    #utworzenie pustej listy
    colours = []

    #zmienna kontroluje przebieg pętli while
    keep_going = 't'
    while keep_going == 't':
        #pobranie nazwy koloru od użytkownika
        colour = input('Podaj kolor: ')

        #jeśli podanej nazwy nie ma liście
        if colour not in colours:
            #to ją dołącz
            colours.append(colour)
        else:
            #w p. p. wyświetl komunikat i przerwij pętle
            print('Kolor',colour,'jest już na liście.')
            keep_going = 'n'

    #wypisanie wszystkich kolorów
    print('Na liście są następujące kolory:')
    for colour in colours:
        print(colour)

main()
```

Wybrane metody listy

index()

```
05_index.py -
File Edit Format Run Options Window Help
# Program pokazuje użycie metody index()
# do odnalezienia pozycji elementu na liście.
# Przed dodaniem koloru do listy sprawdza, czy
# podany kolor się nie powtarza. Jeśli się powtarza,
# to sprawdza, na której pozycji jest powtórzenie.

def main():
    #utworzenie pustej listy
    colours = []

    #zmienna kontroluje przebieg pętli while
    keep_going = 't'
    while keep_going == 't':
        #pobranie nazwy koloru od użytkownika
        colour = input('Podaj kolor: ')

        #jeśli podanej nazwy nie ma liście
        if colour not in colours:
            #to ją dołącz
            colours.append(colour)
        else:
            #w p. p. wyświetl komunikat i przerwij pętle
            print('Kolor ', colour, ' jest już na liście. ',
                  'Na pozycji ', colours.index(colour), '.', sep='')
            keep_going = 'n'

    #wypisanie wszystkich kolorów
    print('Na liście są następujące kolory:')
    for colour in colours:
        print(colour)

main()
```


Wybrane metody listy

index()

```
05_index.py -
File Edit Format Run Options Window Help
# Program pokazuje użycie metody index()
# do odnalezienia pozycji elementu na liście.
# Przed dodaniem koloru do listy sprawdza, czy
# podany kolor się nie powtarza. Jeśli się powtarza,
# to sprawdza, na której pozycji jest powtórzenie.

def main():
    #utworzenie pustej listy
    colours = []

    #zmienna kontroluje przebieg pętli while
    keep_going = 't'
    while keep_going == 't':
        #pobranie nazwy koloru od użytkownika
        colour = input('Podaj kolor: ')

        #jeśli podanej nazwy nie ma liście
        if colour not in colours:
            #to ją dołącz
            colours.append(colour)
        else:
            #w p. p. wyświetl komunikat i przerwij pętle
            print('Kolor ', colour, ' jest już na liście. ',
                  'Na pozycji ', colours.index(colour), '.', sep='')
            keep_going = 'n'

    #wypisanie wszystkich kolorów
    print('Na liście są następujące kolory:')
    for colour in colours:
        print(colour)

main()
```

Wybrane metody listy

sort()

```
06_sort.py
File Edit Format Run Options Window Help
# Program pokazuje użycie metody sort()
# do uporządkowania listy elementów.

def main():
    #utworzenie pustej listy
    colours = []

    #zmienna kontroluje przebieg pętli while
    keep_going = 't'
    while keep_going == 't':
        #pobranie nazwy koloru od użytkownika
        colour = input('Podaj kolor: ')

        #jeśli podanej nazwy nie ma liście
        if colour not in colours:
            #to ją dołącz
            colours.append(colour)
        else:
            #w p. p. wyświetl komunikat i przerwij pętle
            print('Kolor ', colour, ' jest już na liście. ',
                  'Na pozycji ', colours.index(colour), '.', sep='')
            keep_going = 'n'

    #sortowanie listy w kolejności alfabetycznej
    colours.sort()

    #wypisanie wszystkich kolorów
    print('Na liście są następujące kolory:')
    for colour in colours:
        print(colour)

main()
```


Wybrane metody listy

sort()

```
06_sort.py
File Edit Format Run Options Window Help
# Program pokazuje użycie metody sort()
# do uporządkowania listy elementów.

def main():
    #utworzenie pustej listy
    colours = []

    #zmienna kontroluje przebieg pętli while
    keep_going = 't'
    while keep_going == 't':
        #pobranie nazwy koloru od użytkownika
        colour = input('Podaj kolor: ')

        #jeśli podanej nazwy nie ma liście
        if colour not in colours:
            #to ją dołącz
            colours.append(colour)
        else:
            #w p. p. wyświetl komunikat i przerwij pętle
            print('Kolor ', colour, ' jest już na liście. ',
                  'Na pozycji ', colours.index(colour), '.', sep='')
            keep_going = 'n'

    #sortowanie listy w kolejności alfabetycznej
    colours.sort()

    #wypisanie wszystkich kolorów
    print('Na liście są następujące kolory:')
    for colour in colours:
        print(colour)

main()
```

Wybrane metody listy

insert()

```
>>> lista = [] #utworzenie pustej listy
>>> lista.insert(0, 'k') #wstawienie 'k' na pozycję 0
>>> print(lista)
['k']
>>> lista.insert(0, 'g') #wstawienie 'g' na pozycję 0
>>> print(lista)
['g', 'k']
>>> #'k' zostało przesunięte
>>> lista.insert(0, 'a')
>>> print(lista)
['a', 'g', 'k']
>>> lista.insert(1, 'b')
>>> print(lista)
['a', 'b', 'g', 'k']
>>>
```

Wybrane metody listy

`insert()`

- Użycie indeksu przekraczającego długość listy nie spowoduje błędu
- Element zostanie wstawiony na koniec lub początek listy

```
>>> lista.insert(10, 'z')
>>> print(lista)
['a', 'b', 'g', 'k', 'z']
>>> lista.insert(-10, 'z')
>>> print(lista)
['z', 'a', 'b', 'g', 'k', 'z']
>>>
```

Wybrane metody listy

remove ()

- Metoda `remove ()` usuwa z listy pierwsze wystąpienie elementu

```
>>> print(lista)
['z', 'a', 'b', 'g', 'k', 'z']
>>> lista.remove('z')
>>> print(lista)
['a', 'b', 'g', 'k', 'z']
>>> lista.remove('z')
>>> print(lista)
['a', 'b', 'g', 'k']
>>> lista.remove('z')
Traceback (most recent call last):
  File "<pyshell#24>", line 1, in <module>
    lista.remove('z')
ValueError: list.remove(x): x not in list
>>>
```

Wybrane metody listy

`reverse ()`

- Metoda `reverse ()` odwraca porządek elementów na liście

```
>>> print(lista)
['a', 'b', 'g', 'k']
>>> lista.reverse()
>>> print(lista)
['k', 'g', 'b', 'a']
>>>
```

Usuwanie elementu listy

del

- Do usunięcia elementu listy można użyć polecenia `del`

```
>>> print(lista)
['k', 'g', 'b', 'a']
>>> del lista[1]
>>> print(lista)
['k', 'b', 'a']
>>>
```

Znajdowanie minimum i maksimum

- Funkcje `min()` i `max()` zwracają wartość minimalnego i maksymalnego elementu z listy

```
>>> print(lista)
['k', 'b', 'a']
>>> min(lista)
'a'
>>> max(lista)
'k'
>>>
```


Kopiowanie listy

- Przypisanie jednej zmiennej do drugiej powoduje odwoływanie się obu zmiennych do tego samego obszaru pamięci

```
>>> list1 = ['a', 'b', 'c', 'd']
>>> list2 = list1
>>> print(list1)
['a', 'b', 'c', 'd']
>>> print(list2)
['a', 'b', 'c', 'd']
>>>
```


Kopiowanie listy

- Przypisanie jednej zmiennej do drugiej powoduje odwoływanie się obu zmiennych do tego samego obszaru pamięci

```
>>> list1 = ['a', 'b', 'c', 'd']
>>> list2 = list1
>>> print(list1)
['a', 'b', 'c', 'd']
>>> print(list2)
['a', 'b', 'c', 'd']
>>>
```


Kopiowanie listy

- Przypisanie jednej zmiennej do drugiej powoduje odwoływanie się obu zmiennych do tego samego obszaru pamięci

```
>>> list1 = ['a', 'b', 'c', 'd']
>>> list2 = list1
>>> print(list1)
['a', 'b', 'c', 'd']
>>> print(list2)
['a', 'b', 'c', 'd']
>>>
```


Kopiowanie listy

- Obie zmienne wskazują na ten sam obszar pamięci. Zatem zmiana wartości elementu jest widoczna przez obie zmienne.

```
>>> list1[1] = 'z'  
>>> print(list1)  
['a', 'z', 'c', 'd']  
>>> print(list2)  
['a', 'z', 'c', 'd']  
>>>
```


Kopiowanie listy

- Do kopiowania listy można wykorzystać metodę **copy()**

```
>>> list1 = ['a', 'b', 'c', 'd']
>>> list2 = list1.copy()
>>> list1[1] = 'z'
>>> print(list1)
['a', 'z', 'c', 'd']
>>> print(list2)
['a', 'b', 'c', 'd']
>>>
```


Przetwarzanie elementów listy

07_przetwarzanie_listy.py

File Edit Format Run Options Window Help

```
# Program pokazuje przetwarzanie listy.  
# Program oblicza średnią liczb z listy.  
  
def main():  
    #lista z przykładowymi danymi  
    data = [1,2,3,5,8,13]  
  
    #obliczenie sumy elementów z listy  
    total = 0  
    for value in data:  
        total += value  
    #obliczenie średniej elementów  
    average = total / len(data)  
    #wypisanie wyniku  
    print('Średnia danych z listy to',average)
```

```
main()
```


Przetwarzanie elementów listy

```
08_przetwarzanie_listy.py
File Edit Format Run Options Window Help
# Program pokazuje przetwarzanie listy.
# Program oblicza średnią liczb z listy.

def main():
    #lista z przykładowymi danymi
    data = [1,2,3,5,8,13]
    #wywołanie funkcji average()
    #lista data przekazana jako argument
    print('Średnia danych z listy to',average(data))

#I: lista zawierająca dane do obliczeń
#P: funkcja oblicza sumę liczb na liście,
# a następnie zwraca średnią
# (iloraz sumy elementów i liczby elementów)
#O: średnia elementów listy
def average(data):
    total = 0
    for value in data:
        total += value
    return total / len(data)

main()
```


Przetwarzanie elementów listy

```
08_przetwarzanie_listy.py
File Edit Format Run Options Window Help
# Program pokazuje przetwarzanie listy.
# Program oblicza średnią liczb z listy.

def main():
    #lista z przykładowymi danymi
    data = [1,2,3,5,8,13]
    #wywołanie funkcji average()
    #lista data przekazana jako argument
    print('Średnia danych z listy to',average(data))

#I: lista zawierająca dane do obliczeń
#P: funkcja oblicza sumę liczb na liście,
# a następnie zwraca średnią
# (iloraz sumy elementów i liczby elementów)
#O: średnia elementów listy
def average(data):
    total = 0
    for value in data:
        total += value
    return total / len(data)

main()
```


Przetwarzanie elementów listy

```
09_przetwarzanie_listy.py
File Edit Format Run Options Window Help

# Program pokazuje przetwarzanie listy.
# Program oblicza średnią liczb z listy.

def main():
    data = get_data(5)
    print('Średnia danych z listy to', average(data))

#funkcja zwraca średnią z elementów listy data
def average(data):
    total = 0
    for value in data:
        total += value
    avg = total / len(data)
    return avg

#I: liczba n reprezentująca długość listy
#P: wczytanie n liczb rzeczywistych i dodanie ich
#do listy
#O: wczytana lista danych
def get_data(n):
    data = []
    for i in range(n):
        data.append(float(input('Podaj liczbę: ')))
    return data

main()
```


Przetwarzanie elementów listy

```
09_przetwarzanie_listy.py
File Edit Format Run Options Window Help

# Program pokazuje przetwarzanie listy.
# Program oblicza średnią liczb z listy.

def main():
    data = get_data(5)
    print('Średnia danych z listy to', average(data))

#funkcja zwraca średnią z elementów listy data
def average(data):
    total = 0
    for value in data:
        total += value
    avg = total / len(data)
    return avg

#I: liczba n reprezentująca długość listy
#P: wczytanie n liczb rzeczywistych i dodanie ich
#do listy
#O: wczytana lista danych
def get_data(n):
    data = []
    for i in range(n):
        data.append(float(input('Podaj liczbę: ')))
    return data

main()
```


Krotka

- Krotka to niemodyfikowalna sekwencja
- Do zapisania krotki używa się nawiasów okrągłych

```
>>> tuple1 = (0,1,2)
>>> tuple1[1] = 2
Traceback (most recent call last):
  File "<pyshell#12>", line 1, in <module>
    tuple1[1] = 2
TypeError: 'tuple' object does not support item assignment
>>>
```


Krotka

- Krotka pozwala na odwoływanie się do elementów przez index
- Krotka może być argumentem funkcji `len()`, `min()`, `max()`
- Można tworzyć wycinki z krotki
- Krotka działa z operatorami `in`, `+`, `*`

Krotka

- Funkcje `list()` i `tuple()` pozwalają przeprowadzić konwersję między krotką i listą

```
>>> krotka = (1,2,3)
>>> lista = list(krotka)
>>> print(lista)
[1, 2, 3]
>>> type(lista)
<class 'list'>
>>>
```

```
>>> lista = [4,5,6]
>>> krotka = tuple(lista)
>>> print(krotka)
(4, 5, 6)
>>> type(krotka)
<class 'tuple'>
>>>
```


Podsumowanie (1)

- Operator powtórzenia `*`
- Listy i pętla `for`
- Indeksowanie elementów `[]`
- Długość listy `len()`
- Modyfikowanie list
- Konkatenacja list `+`

Podsumowanie (2)

- Wycinek listy `[a:b]` `slice()`
- Wyszukiwanie elementu listy `in`
- Wybrane metody listy
- Kopiowanie listy `copy()`
- Przetwarzanie danych

- Krotki `tuple()` `(1, 2, 3)`